

גמי ביצה כא: ותוסי שם

מוטב ואי לא טרחא יתירא אדעתא דידך לא טרחינן: **מתני'** ב"ש אומרים לא יחם אדם חמין דרגליו אלא אם כן ראויין לשתיה וכו'. **מתירין** עושה אדם מדורה ומתחמם כנגדה: **גמ'** איבעיא להו האי מדורה מאן שזמה ומרצה לרחוק רגליו והכי איתא גזילא צירושלמי לנ"ש נרץ לשמות מהו? וכו'. ממירין דוקא לרגליו אבל לכל גופו מותר לדקור דדבר השוה לכל נפש צענין. זה איתו ראי' אלא לנצי אדם משענן אבל ידיו ורגליו שוה לכל נפש:

ר"יין ור"ן ביצה שם

יכתב הרב אלפסי ז"ל לדוקא חמין לרגליו הוא דשרו ביה אבל כל גופו לא מיהו בחמין שהחמנו צענין אפילו כל גופו שרי. ומיהו דוקא חוץ למרחץ אבל במרחץ אסור מדקמני צבייתתא צפרק כירה (שבת מ). מרחץ שפקקו נקביו מערב יו"ט למחר נכנס ומעו ויזאל ומשתמץ צבית החילון ונדלף מדקמני פקקו נקביו בחמין שהחמנו מעיו"ט מיירי ואפי"ה משתמץ אין רוחק לא ומשתמץ נמי צבית החילון אין צבית הפנימי לא

(יבמות מב): סתם מתני' ומחלוקת דברייתא הלכה כסתם מתני': **מתני'** ב"ש"א לא יחם אדם חמין דרגליו אלא אי"ב היו ראויין לשתיה וכו'. **מתירין** עושה מדורה ומתחמם כנגדה: **גמ'** ודוקא חמין דרגליו הוא דשרו ביה אבל כל גופו לא כדתנן אברו להם חכמים"א אם ביו"ט בחמין שהוחמו ביו"ט אסורין ברחיצה ובותרין בשתייה ולענין רחיצה ביו"ט בחמין שהוחמו מעיו"ט חזינן לגאון דקא כתב הכי דההיא דאמרינן לא ירחץ אדם כל גופו בשבת בחמין שהוחמו מעיו"ט דוקא בשבת

"אבל ביו"ט שרי לרחוץ" כל גופו בחמין שהוחמו מעיו"ט דלא תסודר בכ"ז ש"ו ודוד"ט ש"ד ש"ד 249 כיצת הלימוד בבלי וירושלמי פ"י תבנת אורב החכמה

רקע"א שבת לט:

לקיתחן אחר, הכי דצו"ט אף לכתחילה מותר בכזה, ומזה קשה לי לצי"ה, כיון דס"ל דמותר להחם לרחיצת פניו ידיו ורגליו זהו מקרי שוה לכל נפש, אמאי אסור להחם לרחיצת כל גופו הא צ"ל כל גופו רחיצת פניו ידיו ורגליו, והמותר יהיה רק כמרכב צבישול דמותר כההוא דצי"ה הי"ל [אצי"ה עיין מ"ש אלתמי צ"ה צהשנותיו (סי"א)].

מאורי אש ע"ו, ד

ומ"מ נראה דאין להוכיח כלל מקושיות הגרע"ל, דנלאו הכי נלענ"ד פשוט ליישב תמיהתו, משום דעיקר הטעם דמחלוקתין בין חימום לרחיצת כל גופו, לרחיצת פניו ידיו ורגליו, הוא משום דרחיצת פניו ידיו ורגליו הוי הגאה שהיא שוה לכל נפש, דכל אדם י"ל לו הגאה מרחיצה זו, משא"כ רחיצת כל גופו לאו שוה לכל נפש הוא, ולפי זה ינחא שפיר דגם הגאה רחיצת ידים ורגלים ע"י רחיצת כל הגוף צה"ג הוי כצר הגאה אחרת? והגאה כזו לאו שוה לכל נפש היא משום דצה"ג הוי כצר הגאה אחרתי כמוצן, ועיין צרש"א (שבת ל"ט ע"ב) שכתב דחימום לרחיצת כל גופו דאסור מדאורייתא היינו דוקא כגון שרומץ כל גופו צפעס אחת, ודו"ק היטב. שוב ראיתי כי כוונתי צוה להגאון מוהרש"מ שכ"כ צפסר אורחות חיים (סי' תקפ"ח ע"ג).

רחיצה ביום טוב

מותר להאכיל ממונו ולנכותו וכו'. רחיצה יבסיכה הרי הן ככלל אכילה ושתיה ועושיין אותן ביום טוב שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש לכל שצריך הגוף, לפיכך מחמין חמין ביום טוב ורוחץ בהן פניו ידיו ורגליו. אבל כל גופו אסור משום גזירת מרחץ, וחמין שהוחמו מערב יום טוב רוחץ בהן כל גופו ביום טוב שלא גזרו על דבר זה אלא בשבת בלבד:

ר"ן שבת יח: מדפה"ר

למרחץ שרי. ונראה לי דצבירא להו ללהחם חמין צו"ט לרחיצת כל הגוף מדאורייתא שרי דאי מדאורייתא אסיר כי היכא דגזרינן ע"ש אטו צצת לגזור נמי ערב יום טוב אטו יו"ט אלא ודאי כדלמרחן ומשום הכי מסתברא לי שלדברי רבותינו צעלי החוספות (ד"ה וכו') שאומרים ללהחם חמין צו"ט לרחיצת כל הגוף מדאורייתא אסור* בחמין שהוחמו מערב יו"ט נמי אסור לרחוץ צהן כל גופו גזירה ערב יום טוב צ"ה. **מרחץ שפקקו נקביו** אטו יו"ט:

שולחן ערוך או"ח סי' תקי"א

ב *^א [ד] *^א [ק] מותר להחם ביום טוב מים (ב) לרחוץ בידיו אבל ד לא כל גופו *^א ואפילו אינו רוחצו בבת אחת: הגה [ה] אכל מותר ה לרחוץ (א) מינוק צניס שהוחמו על ידי ישראל ביום טוב [ו] אכל אסור למנס לזכרו אפילו על ידי גוי [ז] אכל כשצריך להם לנצל או להדיח או ד מותר (ח) להרבות צבצילו (ט) דין תמי טבירה כמו צצנת כליאת סימן שכ"ו *^א: (יג) אבל במים שהוחמו מערב יום טוב מותר לרחוץ כל גופו אפילו כאחד *^א מיהו [א] דוקא חוץ

למרחץ אבל במרחץ אסור: הגה (ד) ז [א] ויש אוסרים בכל ענין *^א וכן נוהגים: ג (ה) [א] אדם ה מותר לטבול ביום טוב-מטומאת:

שולחן ערוך הרב סי' תקיא ס"א

כנגדה ביו"ט: וכן מותר להחם מעט מים לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו ביו"ט אבל אסור להחם מים רבים כדי לרחוץ בהם כל גופו. זה האיסור יש אומרים שאינו אלא מדבריהם לפי שמן התורה מתוך שהותרו הבערה ובישול לצורך אכילה ושתיה הותרו לצורך רחיצת יו"ט לפיכך אף מדבריהם מותר לרחוץ כל גופו במים שהוחמו מערב יו"ט ואין חוששין אם נתר לו לרחוץ בחמין ביו"ט שמא יחם מים ביו"ט כיון שאין איסור להחם מים ביו"ט אלא מדברי סופרים אין גזרין גזרה אבל יש חולקין על כל זה ואומרים דמן התורה אסור להחם מים רבים בשביל רחיצת כל הגוף (אלא אם כן הוא מחמם כל המים בחד כבלי אחד עם המים שרוחץ בהם פניו ידיו ורגליו ועל דרך שנתבאר בסי' תק"ג) לפי שרחיצת כל הגוף אינה צורך כל נפש אלא למעוננים ומפונקים בלבד ולא התירה התורה אפילו המלאכה שלצורך אכילה אלא אם כן יש בה צורך כל נפש אבל אם אין בה צורך אלא למעוננים אסור לעשותה ביו"ט כמו שיתבאר כ"ז וכיון שיש בוה איסור של תורה יש לאסור לרחוץ כל גופו ביו"ט אפילו חוץ למרחץ ואפילו בחמין שהוחמו מערב יו"ט גזרה שמא יחם מים ביו"ט בשביל רחיצת כל גופו ועשה איסור מן התורה.

ואף על פי שהעיקר כסבא הראשונה ככל זה מכל מקום כבר נהגו במדינות אלו להחמיר כסבא האחרונה ואין לשנות המנהג:

רמב"ם פ"א מיו"ט ענינים מותר להאכיל ממונו ולנכותו וכו'. רחיצה יבסיכה הרי הן ככלל אכילה ושתיה ועושיין אותן ביום טוב שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש לכל שצריך הגוף, לפיכך מחמין חמין ביום טוב ורוחץ בהן פניו ידיו ורגליו. אבל כל גופו אסור משום גזירת מרחץ, וחמין שהוחמו מערב יום טוב רוחץ בהן כל גופו ביום טוב שלא גזרו על דבר זה אלא בשבת בלבד:

בית מאיר יו"ד סי' קצז ס"ג

להם. וא"כ לענין להחם חמין לערך ענינה מטה שאינה כלל להענוג אלא להציל מן הצער ובפרט חמין הקור ובמקומות הקרים צדאי דומה נעשיית מדורה להחמם כנגדו דשרי צ"ט צפעט ושינו מהכוח עעמא שאינו להענוג אלא להציל מן הצער וכל כענין לו מהחום אלו ומקרי דבר האריך לכל נפש ושרי וכו' זה כנלענ"ד צדור שאין זה נכלל בצאיסור רחיצה בחמין כל הגוף צ"ט. אמנס לזכרנ"ס שמנאר הצאיסור רחיצה בחמין שהוחמו צ"ט מטעם גזירת מרחצא. צ"ט קתא אס יש לחלק כצ"ל.

כל גופו בחמין שהוחמו מערב יום טוב [ר"ף ש"ס י"א, ה]: (ד) ויש אוסרים בכ"ז ענין. מכת גזירה אטו חמין שהוחמו ביום טוב: (ה) אדם מותר שצב"א. דאף על גב דגבי כלים חדשים אסור משום תקוני מנה, בחדס מותר דאין נראה אלא כמיקר [גמרא ש"ס י"א, ה]. ועיין מה שכתבתי סימן שכ"ג [פ"ק ה] מדין הטעלת כלים חדשים:

ביאור הלכה סי' תקיא סוד"ה אבל

מזה אמנס אק"כ מלחמי חידושי הרשב"א צצנת דעמנו נמי דפניו ידיו ורגליו לאו דוקא דה"ה שאר איברים כל שהוא רק מקל"ט גופו שרי וכהל"ש ועיין צע"מ צמה צצנת צס מחיק צרכה להקל וכן משמע דעת הט"ז צצ"מ סימן כ"ה נפוסו ע"ש: * אין עושיין מוגמר וכו'.

משנה ברורה סי' תקי"א

מ: (יח) ויש אוסרין בכל ענין. דסבירא להו דאין חילוק בין שבת ליום-טוב ואסור רחיצה ביום-טוב כמו בשבת [ודוקא כל גופו כאחד, (כ"א) אבל איבר איבר לכולי עלמא מותר לרחוץ], ואפילו (כ"ב) להשתטף באותן חמין אסור לדעה זו. מיהו לענין תינוק, (כ"ג) גם לרידהו מקילינן ביום-טוב יותר מבשבת ומותר לרחצו אפילו בחמין שהוחמו ביום-טוב, וכנ"ל, וכל-שכן בחמין שהוחמו מערב-יום-טוב. אכן כתניוק שאין מורגל כל-כך אף בימי החול רחיצת כל הגוף, אפשר דאף בהוחמו מערב-יום-טוב יש להחמיר, ולעת הצורך בוודאי יש להקל. ועיין באליה רבה שכתב דרוב הפוסקים סבירא להו כדעה ראשונה, אלא שנוהגין לאסור, (כ"ד) ואין לשנות המנהג: (י"ט) וכן נוהגין. ולענין אשה שחל טבילתה